Олег Проців,
консультант програми ФЛЕГ-ІІ 2014

Дмитро Карабчук – експерт з питань лісів WWF-DCP, координатор заходів програми “ENPI East FLEG II” від WWF в Україні

У фокусі Круглого столу шляхи реформування мисливства
(13.05.2015 року м. Львів)

13 травня 2015 року представники програми «Правозастосування й управління в лісовому секторі країн східного регіону дії Європейського інструменту сусідства та партнерства-2» або “ENPI East FLEG II” від WWF в Україні спільно із Держлісагентством України та Національним лісотехнічним університетом України провели Круглий стіл «Закордонний досвід та розвиток мисливського господарства в Україні». Комунікативний захід відбувся у залі засідань Національного лісотехнічного університету України (м. Львів). Основною метою Круглого столу було об’єдання очільників мисливських господарств, науковців, представників влади, громадських організацій задля обговорення закордонного та вітчизняного історичного досвіду у сфері мисливського господарства, формування пропозицій щодо покращення національної моделі мисливства та розробки законодавчих актів. У роботі взяло участь понад 30 представників лісового та мисливського господарства, установ та організацій екологічного спрямування, в тому числі державної, громадської та приватної форм власності. Про сучасний стан галузі розповіли начальник відділу мисливського господарства та полювання Державного агентства лісових ресурсів України Іван Шеремет, консультанти з питань мисливського господарства програми “ENPI East FLEG II” Микола Мироненко, Олег Проців, а також регіональні представники галузі, науковці, експерти.

На основі аналізу сучасного стану державного регулювання мисливського господарства та його правозастосування в Україні сформовано і узагальнено попередні пропозиції та шляхи їх реалізації для покращення функціонування мисливського господарства в Україні, враховуючи досвід Євросоюзу (Польщі,

Словаччинт та Угорщини). Визнано, що найпроблемнішими питаннями галузі є:

- низька чисельність мисливських видів тварин;
- низька ефективність органів державної виконавчої влади;
- низький рівень капіталовкладень на розвиток галузі мисливства;
- високий рівень браконьєрства й корупції;
- низька культура полювання.

Ці негативні чинники призвели до економічної збитковості галузі в цілому, формування негативного іміджу галузі, підвищення конфліктності між місцевим населенням та мисливськими господарствами тощо.

Серед презентаційних матеріалів основну увагу було присвячено висвітленню таких питань: організаційна модель управління мисливським господарством; менеджерські підходи, що сприяють збільшенню мисливської фауни та сталому використанню природних ресурсів; розвиток мисливської культури, традицій та організації полювання; збереження та примноження рідкісних і червонокнижних видів фауни під час ведення господарства та проведення полювань; взаємодія між мисливськими організаціями та місцевими громадами. Було представлено економічний аналіз господарювання у Німеччині, Австрії, Швеції та інших країн.

Найбільш дискусійними питаннями виявилися питання формування механізму відшкодування збитків, завданих мисливськими тваринами сільськогосподарським виробникам; питання налагодження механізму надання мисливських угідь в користування та їх оплата. Переважною більшістю присутніх було запропоновано використати досвід сусідніх країн та впровадити на практиці плату за користування угіддями. Це мало б спонукати користувачів до розведення більшої кількості мисливських тварин, придатних, насамперед, до трофейного полювання, сприяти розвитку галузі в цілому. Як відзначив начальник відділу мисливського господарства Львівського обласного управління лісового та мисливського господарства Василь Бурмас, виконання вимог чинного законодавства гальмується відсутністю регламенту, який би

визначав алгоритм оплати. Особливо це стосується користувачів мисливських угідь державної форми власності, які свої фінансові операції повинні проводити виключно до вимог нормативно-правових актів. Слід відмітити, що питання врегулювання виконання вимог законодавства щодо оплати за користування мисливськими угіддями піднімалось на засіданні Громадської ради при ДАЛР, і було направлено відповідний запит до Агнства, на який отримано відповідь від 05.05.2015 року № 03-16/3779-15 про те, що питання на даний час врегульовано статтею 24 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання», тобто, ДАЛР не бачить необхідності на нормативно-правовому рівні врегулювати дане питання.

На мою думку, Міністерство аграрної політики та продовольства України справедливо відзначає «зростання соціального невдоволення станом справ у лісовому секторі».[1] Без сумніву, свою лепту негативу вклало сюди й мисливське господарство; зокрема, відсутність чітких і логічних процедур надання у користування мисливських угідь, багаторічне лобіювання олігархічними кланами (15 років) відтермінування оплати за їх користування. Не видно очікуваних змін і при теперішній владі. Через голослівні гасла, тихий саботаж відповідальних чиновників не те що реформи у галузі мисливства тупцюють на місці, але й до цього часу не виконануються вимоги чинного законодавства, тим самим посилюючи соціальне напруження.

На мою думку, для виходу з цієї тупикової ситуації Міністерство аграрної політики та продовольства України, як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері мисливського господарства, для забезпечення виконання вимог чинного законодавства повинно терміново внести на розгляд Кабінету Міністрів України проект постанови, який би на нормативно-правовому рівні врегульовав та забезпечив виконання вимог статті 24 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання».

Також учасники Круглого столу спробували знайти позитивний досвід ведення мисливського господарства в Україні. На основі ознайомлення із історичним досвідом проведення полювань в Галичині згруповано десять

[1] http://minagro.gov.ua/themes/garland/pdf/8.3.%20Basic%20materials%20UKR.pdf

пропозицій, покращення ведення мисливського господарства в Україні, зокрема:

1. Відповідно до чинного законодавства укладати типову угода про умови ведення мисливського господарства між органами державної влади в особі обласного управління лісового та мисливського господарства і користувачами мисливських угідь. Доцільно було б внести у національне законодавство вимогу, відповідно до якої договір про умови ведення мисливського господарства та полювання укладався б із власником або орендарем земельної ділянки з урахуванням особливостей ведення мисливського господарства та специфіки розведення сільськогосподарських культур.

2. Національне мисливське законодавство визначає мінімально допустиму площу мисливських угідь – 3 тис. га. Аналогічно мінімальна допустима площа існувала й у Галичині, але з тією особливістю, що площа мисливських угідь повинна становити суцільну площу. Використання цього досвіду може запобігти мозаїчному розташуванню мисливських угідь.

3. Національне законодавство забороняє полювання на відстані ближчій ніж 200 метрів до будівлі, але допускає полювання на території кладовищ. Варто включити до законодавства вимогу, відповідно до якої заборонити полювання на кладовищах та у радіусі 500 метрів від культових споруд.

4. Для полювання або вилучення дичини з вольєру необхідно отримати відповідний дозвіл (ліміт добування) та сплатити за ліцензію. Мисливські закони Галичини не вважали добування дичини у вольєрах полюванням, що є цілком логічним, так як полювання – це дії людини, спрямовані на вистежування, переслідування з метою добування. Але про яке вистежування та переслідування йдеться у вольєрі?

5. Для врегулювання питання видачі посвідчень мисливця використати досвід Другої Речі Посполитої, враховуючи площі мисливських угідь та особливості окремо взятого регіону.

6. Законодавство Галичини кваліфікувало браконьєрство, яка крадіжку, тоді як в умовах сучасної України за незаконне добування оленя навіть не відкривають кримінальні справи через малозначимість порушення. Слід

використати досвід Галичини і кваліфікувати незаконне добування оленя, як крадіжку корови, кабана – як свійської свині, зайця – як кролика, а також виписати покарання за кожен окремий вид дичини.

7. Законодавство Галичини визначало, що кошти від реалізації незаконно добутої дичини поступали на доброчинні цілі. На цей час ці кошти поступають на рахунок користувача мисливських угідь, що не є логічним, так як дичина є загально державною власністю. Тож можна незаконно добуту дичину після ветеринарно-санітарного контролю направляти у дитячі будинки, інтернати тощо.

8. Сьогодні мисливське законодавство України вимагає сформувати мисливську службу ще до отримання мисливських угідь у користування, що, на наш погляд, є неправильним. Для чого утримувати єгерську службу господарству, якому ще не надано у користування мисливські угіддя? А от, відповідно до статті 30 Мисливського закону Галичини від 1897 року власникам мисливських угідь давався термін для формування мисливської служби – три місяці. Заслуговують на увагу у цьому питанні вимоги Галицьких законів до мисливської охорони: відповідна освіта, моральні та психологічні якості, фізична форма, можливість отримати у відповідних правоохоронних органах дозвіл на право володіння зброєю. Окремих відповідальних мисливських охоронців можна після складання відповідної присяги залучати до органів внутрішніх справ з наданням відповідних компетенцій, як у працівників МВС.

9. Видача мисливських білетів у Галичині мала позитивний економічний ефект: кошти, отримані за посвідчення мисливця, направлялись на поповнення краєвого бюджету. На даний час ці кошти розподіляються виключно на фінансування відомчих підприємств системи Держлісагенства, що нівелює утвердження ринкових принципів. Пропонуємо внести зміни у законодавство, передбачивши використання коштів із спецфонду пропорційно до площі мисливського господарства.

Для врегулювання кількості мисливців пропонуємо прописати у Законі України вимогу щодо пропускної здатності мисливських угідь регіону (на одного мисливця – 200 га мисливських угідь), і це визначало б механізм допуску мисливців до права полювання. Для прикладу: в Угорщині норма на одного мисливця повинна становити мінімум 150-250 га мисливських угідь.

Варто прийняти до уваги Галицьке мисливське законодавство у частині врахування морально-психологічних показників при видачі посвідчень мисливця: майновий стан, шкідливі звички, право на отримання дозволу на носіння зброї, судимість. Сьогодні в країні враховуються лише інтелектуальні показники для отримання мисливського посвідчення. Варто було б доповнити Закон України «Про мисливське господарство та полювання» вимогою до претендента на отримання посвідчення мисливця пройти тест на володіння мисливською зброєю на влучність.

Слід запозичити досвід Євросоюзу щодо організації видачі посвідчень мисливця, де, на відміну від національного мисливського законодавства, ця функція покладається на федерацію мисливців Євросоюзу, а не на органи державної влади. Ця організація приймає участь в екзаменуванні претендентів на мисливця.

Серед країн Євросоюзу існують набагато вищі вимоги що отримання посвідчення мисливця. Так, у Польщі, крім здачі екзамену, необхідно також пройти тести на право проведення селекційного відстрілу, а також потрібне окреме посвідчення для права полювання із застосуванням птахів (соколине полювання). Мисливцем у Польщі може стати особа, яка окрім письмових та усних відповідей здала нормативи зі стрільби, а саме: з відстані 100 метрів нарізною зброєю з 5 пострілів має 3 влучення у мішень діаметром 30 см.

10. На відміну від Галичини в Україні немає механізму відшкодування збитків, завданих мисливськими видами тварин сільськогосподарським товаровиробникам. Тут слід врахувати досвід Галичини, коли відшкодування збитків покладалось на користувачів мисливських угідь, а нагляд за дотриманням відповідної норми закону у вирішенні конфліктів покладався на органи місцевого самоврядування.

Всіма учасниками комунікаційного заходу висловлено побажання як найшвидшого реформування галузі. Детальніше про резолюцію круглого столу читачі можуть ознайомитись за посиланням в інтернеті **http://sfmu.org.ua**

Проців О.Р. Карабчук Д.Ю. Шляхи реформування мисливства / Олег Проців / Полювання та риболовля. – 2015. – № 7 (165) липень. – С. 7.